

Как законодателството на ЕС предоставя защита срещу дискриминация, основана на сексуалната ориентация?

Забранена е всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол ... или сексуална ориентация. Харта на основните права на Европейския съюз (член 21).

Член 13 от Договора за създаване на Европейската общност предоставя на ЕС правомощието да приема законодателни актове за борба срещу дискриминацията, основана на сексуалната ориентация. До момента ЕС е приел законодателство за борба срещу дискриминацията, основана на сексуалната ориентация, само в областта на заетостта. **Директивата за равно третиране в областта на заетостта** забранява дискриминацията по отношение на достъпа до заетост и условията за наемане на работа и самостоятелна заетост, професионалното обучение, както и професионалното ориентиране и членството в организации на работници и работодатели. Директивата се прилага както към частния, така и към публичния сектор. Държавите-членки бяха задължени да въведат директивата в националните си законодателства до края на 2003 г.

Осемнадесет държави-членки са решили да отидат по-далеч от изискванията на ЕС и да разширят приложното поле на защитата извън работното място. Тези мерки предоставят на лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните (ЛГБТ) лица защита в по-широк кръг социални сфери, включващи образованието, социалната закрила, социалното осигуряване и здравеопазването, както и достъпа до стоки и услуги, включително жилищното настаняване. Членовете на расовите и етническите малцинства се ползват с такава разширена защита по силата на Директивата за расовото равенство (Директива 2000/43/ЕО).

В осем държави-членки (Белгия, България, Германия, Испания, Австрия, Румъния, Словения и Словакия) законодателството за борба срещу дискриминацията, основана на сексуалната ориентация, обхваща не само сферата на заетостта, но и всички допълнителни области, посочени в Директивата за расовото равенство.

В десет държави-членки (Чешката република, Ирландия, Латвия, Литва, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Финландия, Швеция и Обединеното кралство) обхватът на антидискриминационното законодателство е частично разширен с включване на други области в допълнение към заетостта.

В девет държави-членки (Дания, Естония, Гърция, Франция, Италия, Кипър, Малта и Полша) приложното поле на антидискриминационното законодателство включва само областите, посочени в Директивата за равно третиране в областта на заетостта. Естония, Франция, Гърция и Полша понастоящем обсъждат разширяване на приложното поле на законодателството.

Въпреки предоставената правна защита, ЛГБТ лицата в много случаи предпочитат да не разкриват сексуалната си ориентация или половото си самоопределяне на работното си място поради страх от негативни последици. Тези, които разкриват своята сексуалност, често са изключвани от социални дейности и подлагани физически и словесен тормоз, а също така имат ограничени перспективи за професионално израстване. В други сфери, като образованието и здравеопазването, ЛГБТ лицата все още се сблъскват с дискриминация. Малтретирането и отправянето на обидни квалификации в училище често води до по-високи равнища на отпадане от училище сред ЛГБТ лицата, като повечето училища не разполагат с конкретни планове за действия за преодоляване на предразсъдъците. В областта на здравеопазването ЛГБТ лицата често се сблъскват с белязани от предразсъдъци нагласи сред здравните специалисти, което може да ги демотивира да търсят здравна помощ.

Органи по въпросите на равенството

Националните органи по въпросите на равенството насърчават равното третиране, изследват дискриминацията и предоставят съвети на жертвите на дискриминация. Законодателството на ЕС задължава държавите-членки да създадат органи по въпросите на равенството само в областите на расовата дискриминация и дискриминацията, основана на пола. Директивата за равно третиране в областта на заетостта не изисква създаване на такива органи във връзка с други основания за дискриминация, включително сексуалната ориентация. Въпреки това много държави-членки са предприели мерки, надхвърлящи изискванията на законодателството на ЕС и са въвели допълнителна защита за ЛГБТ лицата.

Осемнадесет държави-членки (Белгия, България, Германия, Гърция, Франция, Ирландия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Австрия, Румъния, Словения, Словакия, Швеция и Обединеното кралство) са създали единни органи по въпросите на равенството, които са компетентни във връзка с всички основания за дискриминация. В Швеция е функционирала специална организация за защита на правата („НомО“), разглеждаща случаи на дискриминация, основана на сексуалната ориентация, която е спечелила успешно доверието на жертвите на хомофобия. Понастоящем Швеция и Дания също предприемат стъпки за създаване на единен орган по въпросите на равенството, компетентен във връзка с всички форми на дискриминация.

Девет държави-членки (Чешката република, Дания, Естония, Испания, Италия, Малта, Полша, Португалия и Финландия) понастоящем нямат органи по въпросите на равенството, компетентни във връзка с дискриминацията, основана на сексуалната ориентация.

РАВНИ ПРАВА НА РАВНО ТРЕТИРАНЕ

Член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз съдържа обща забрана на дискриминацията на широк кръг основания, включващ сексуалната ориентация. Хартата не установява „йерархия на основанията“, при която би била предоставяна нееднаква защита за определени форми на дискриминация. Физическите лица имат равни права на равно третиране. Това означава, че приложното поле на забраната на дискриминацията, основана на сексуалната ориентация, следва да се разшири с цел предоставяне на защита извън областта на заетостта чрез включване на достъпа до стоки и услуги, аналогично на разпоредбите относно дискриминацията, основана на расова принадлежност или етнически произход.

Тази листовка е изготвена въз основа на два доклада: „Хомофобия и дискриминация, основани на сексуалната ориентация и половото самоопределяне в държавите-членки на ЕС — Част 1: Правен анализ“, публикуван от Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) през юни 2008 г., и „Хомофобия и дискриминация, основани на сексуалната ориентация и половото самоопределяне в държавите-членки на ЕС — Част 2: Социално положение“, публикуван през март 2009 г.

Обърнете внимание, че съгласно законодателството на ЕС транссексуалните, но не задължително и трансджендър лицата, се ползват със закрила срещу дискриминация, основана на „пола“ в областта на заетостта. За информация относно правата на трансджендър лицата вж. придружаващата публикация „Предизвикателства, пред които са изправени трансджендър лицата“.

Пълният текст на доклада е достъпен на следния адрес: <http://fra.europa.eu>

Всички публикации на Агенцията на Европейския съюз за основните права можете да поръчате безплатно на уебсайта на Агенцията.

При възникване на въпроси във връзка с настоящия превод направете справка с английския текст, който е оригиналният и официален текст на документа.